

Δήμος Μαρώνειας

1908 - 2008: Χατζέιος Σχολή 100 χρόνια ιστορίας

Απόδοση τιμής στους απογόνους
των ευεργετών αδελφών Χατζέα,
στους δασκάλους
του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνειας

1908-2008

Χατζείος Σχολή - 100 χρόνια ιστορίας

Οι επέτειοι, τη σημερινή εποχή της υπερπληροφόρησης, έχουν ιδιαίτερη αξία, όταν αναφέρονται σε γεγονότα που έχουν σημαδέψει τον τόπο και τη μετέπειτα εξέλιξή του. Γεγονότα όπως η **ανέγερση της Χατζείου Σχολής στη Μαρώνια, εκατό χρόνια πριν**, τότε που τίποτα σχεδόν δεν ήταν στη Θράκη ίδιο με τώρα.

Και δεν ήταν, γιατί η Θράκη ήταν ακόμη τμήμα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, άρα η τύχη της εξαρτώνταν από τις πολιτικές της Υψηλής Πύλης, που εκπονούσε ο εκάστοτε σουλτάνος.

Μια απ' αυτές, η ονομαζόμενη πολιτική των Τανζιμάτ, που εφαρμόστηκε στην πράξη με τα αυτοκρατορικά διατάγματα του **Χάττι Σερίφ** (1839) και του **Χάττι Χουμαγιούν** (1856), επέτρεψε στους υπόδουλους χριστιανούς της μετέπειτα ελληνικής επικράτειας, με την καθοδήγηση και την εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και την ανάπτυξη φιλεκπαιδευτικών συλλόγων, την πνευματική και την οικονομική τους αναβάθμιση.

Τίποτε τότε και τώρα δεν ήταν ίδιο στον τόπο και όχι μόνον ως προς τον σημαντικότερο όρο, αυτόν της μη απελευθέρωσης της Θράκης και της μη ένταξής της στον εθνικό κορμό, που είχε επιτευχθεί στην υπόλοιπη Ελλάδα με την εθνικο-απελευθερωτική επανάσταση του 1821.

Τίποτε δεν ήταν ίδιο σε διοικητικό επίπεδο, αφού τότε η Μαρώνια και η γύρω περιοχή της υπάγονταν στον **καζά**

της **Γκιουμουλτζίνας** - έτσι λέγονταν επί οθωμανικής αυτοκρατορίας οι νομαρχίες - και τίποτε δεν ήταν ίδιο και ως προς την εκπαίδευση. Γιατί ό,τι σήμερα πραγματοποιεί το Υπουργείο Παιδείας που εποπτεύει τα πράγματα της εκπαίδευσης κι έχει την ευθύνη τόσο για τα σχολικά κτίρια, όσο και για τα βιβλία, τα προγράμματα, τους δασκάλους και τις σχολικές υποδομές, τότε, στην αρχή του περασμένου αιώνα, ήταν υπόθεση της κάθε **κοινότητας**, που από μόνη της και με τη βοήθεια, αλλά και την προτροπή, τις περισσότερες φορές, του εκάστοτε μητροπολίτη Μαρωνιαίας, έπρεπε να βρει το χώρο και τα χρήματα για να φτιάξει σχολεία, να πληρώσει τους δασκάλους και με τη βοήθεια του μητροπολίτη επίσης, ν' απευθυνθεί στο Οικουμενικό Πατριαρχείο για να πάρει με την παρέμβασή του από την Υψηλή Πύλη σχετικό αυτοκρατορικό φερμάνι - άδεια για τη λειτουργία του.

Τίποτε δεν ήταν ίδιο τότε με σήμερα... Και ο **εορτασμός των εκατό χρόνων της Χατζείου Σχολής**, όπως ήταν επιθυμία των δωρητών του αυτό το εκπαιδευτήριο να ονομάζεται, ήταν **συνειδητή επιλογή της δημοτικής αρχής να εορτασθεί επίσημα, και με τη συμμετοχή της, οικονομική και ηθική, γιατί θα έδιδε την ευκαιρία σε όλους μας να συνειδητοποιήσουμε ότι από τα «γράμματα» πρέπει να ξεκινάμε. Πάντοτε.**

Όπως απ' αυτά ξεκινούσαν κι οι κάτοικοι της Μαρώνιας, που από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, κι όταν ως έμποροι έγιναν πλούσιοι και απέκτησαν χρήματα, πρώτο μέλημά τους ήταν

να κτίσουν σχολεία στον τόπο τους. Εξάλλου τα γράμματα και οι αγώνες του Πατριαρχείου, των φωτισμένων μητροπολιτών της Μαρώνας, των κληρικών δασκάλων και των δασκάλων ήταν αυτά στα οποία στηρίχθηκε και η ανεξαρτησία της Θράκης και η ένταξή της στον εθνικό κορμό, τον Μάιο του 1920.

Στα γράμματα, στη λειτουργία του κοινοτισμού και στη δράση φιλεκπαιδευτικών συλλόγων όπως: η «**Εκπαιδευτική και Φιλανθρωπική Αδελφότητα Κωνσταντινούπολεως**», ο «**Ελληνικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανούπολεως**», «ο Σύλλογος προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων».

Κι ακόμη, η απελευθέρωση της Θράκης κι η ένταξή της στον εθνικό κορμό, μια εποχή έντονων εθνικιστικών διεκδικήσεων με τη Θράκη αντικείμενο σκληρών αντιπαράθεσεων μεταξύ βούλγαρων και τούρκων, η απελευθέρωση της Θράκης επιτεύχθηκε χάριν της ύπαρξης Ελλήνων, όπως οι **αδελφοί Χατζέα**. Ελλήνων, πλούσιων, οικονομικά δυναμένων, Ελλήνων αφιερωμένων όμως στον εθνικό σκοπό της απελευθέρωσης και της προκοπής της πατρίδας. Ελλήνων,

που ο αριθμός τους ήταν ευδιάκριτος τότε και σήμερα ελάχιστος. Ελλήνων που χτίσανε την πατρίδα και τη Θράκη, όπου ζούμε κι αναπνέουμε όλοι εμείς σήμερα.

Εκατό χρόνια Χατζέιος Σχολή Μαρώνας λοιπόν...

Για να θυμηθούμε και να τιμήσουμε μορφές και προσωπικότητες, που η παρουσία τους σήμερα μας λείπει και για να διδαχτούμε, όπως οφείλουμε, από ένα παρελθόν, με παραδειγματικές φυσιογνωμίες και υποδειγματική αυτενέργεια των πολιτών...

**Χρήστος Παπανικολάου
Δήμαρχος Μαρώνας**

Υ.Γ.: Θα ήταν μεγάλη παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τις δασκάλες **Μαρία Βράτζια**, **Μαριάνθη Λαδίκου** και την νηπιαγωγό **Χρύσα Μαυρίδου της Χατζεΐου Σχολής**, ήτοι του **Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας**, που ιδέα τους ήταν, όπως κι όλων των Μαρωνεϊτών, τα εκατόχρονα του Σχολείου να γιορταστούν όπως αρμόζει... Με τιμές προς τον ιδρυτή του, την οικογένεια Χατζέα...

Η Χατζείος Σχολή και το ιστορικό της πλαίσιο

Η Μαρώνεια τον 19^ο αιώνα

Σημαντική πηγή για την Μαρώνεια κατά τα χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είναι το πόνημα του γιατροῦ **Μ. Μελιόρρου** με τίτλο «Περιγραφή ιστορική και γεωγραφική, Ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἐποψὴν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας», που τυπώθηκε το 1871 στην Κωνσταντινούπολη.

Επειδὴ ἡ γλῶσσα του πονήματος του διδάκτορος τῆς ιατρικῆς Μ. Μελιόρρου είναι ιδιαίτερα γοητευτικὴ, λιτὴ ἀλλὰ καὶ ιδιόμορφα ποιητικὴ, περιεκτικότερη συνάμα σε ουσιαστικὲς πληροφορίες για τὴν οικονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πραγματικό-

τητα τῆς Μαρώνειας, τὰ τελευταία τριάντα χρόνια του 19^{ου} αἰ., προκειμένου να αποδώσουμε τὴν ιστορικὴ τῆς πραγματικότητα, τὰ χρόνια που προηγήθηκαν τῆς ανεγέρσεως τῆς Χατζεῖου Σχολῆς, τιμῶντας τὸν λόγιό Μαρωνεῖτη γιατρό, θα τοῦ αποδώσουμε τὸ λόγο.

Η Μαρώνεια ἀνήκει...

Ἡ ἐπαρχία τῆς Μαρώνειας πολιτικῶς (διοικητικῶς) ἀνήκει εἰς τοὺς ἐξῆς Νομοὺς ἢ Καζάδες τρίτης τάξεως, ἢ Καϊμακαμάτα καλούμενα:

- α. τὸν τῆς Γιμουρτζίνης,
- β. τὸν τῶν Φερρών καὶ Μάκρης,
- γ. Τὸν τοῦ Δαρι - Δερέ,
- δ. Τὸν τῆς Σαμοθράκης, καὶ
- ε. τὸν τῆς Θάσου

Στη Μαρώνεια, η οποία, όπως γράφεται, «σχεδόν αυτοδιοικούνταν», διοικούμενη από Δημογεροντία και Πρόεδρο προεστώτα, από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα μαρτυρείται ότι λειτουργούν εκεί, αρρεναγωγείο και παρθεναγωγείο. Στη φωτογραφία, μαθητές του αρρεναγωγείου και του παρθεναγωγείου, τα οποία ως σχολεία προϋπήρχαν της Χατζείου Λατινής Σχολής Αρρένων.

Καθαρά ελληνική φυλή

Εις τον Νομόν ή Καζάν τούτον ανήκει και η παλαιά και η νέα Μαρώνεια, αποικία ούσα της παλαιάς, ως ερρέθη ανωτέρω· κατοικείται εκ καθαράς Ελληνικής φυλής, λαλούσης την «Ελληνικήν γλώσσαν», με καθαράν προφοράν και φθόγγον.

Επαγγέλματα των κατοίκων ήτον...

Επαγγέλματα των κατοίκων ήτον η τεκτονική, κεραμοπλαστική και η γεωργική, ακολούθως δε αναπτυχθέντες ξενιτεύονται ήδη πάντες, διενεργούντες προ πάντων το εμπόριον των καπνών (νικοτιανής) εις διάφορα μέρη, ως Κωνσταντινουπόλεως, άλλης Τουρκίας, Αιγύπτου, Ρωσσίας και άλλων μερών προμηθευόμενοι το πλείστον εμπόρευμα του είδους τούτου εκ της γείτονος επαρχίας των Γενιτζών (Γένιτζε - Καρά-Σου), εκ Καβάλλας, Δράμας, και της μικράς Ασίας

(Σαμψούντος)· η καλειτέρα δε ποιότης αυτού του είδους ευρίσκεται εις τον Καζάν Γένιτζε, όθεν προμηθεύονται και διά πολλά μέρη της Ευρώπης.

Οικίαι 350 ... ψυχαί 2000

Υπάρχουν οικίαι 350 περίπου μικραί μεγάλαι, ψυχαί δε σχεδόν 2.000. Θρησκεία μόνη η ορθόδοξος Ανατολική. Εκολλησία δύο κομφόταται, η του Προδρόμου και η της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Σχεδόν αυτοδιοικούμενοι...

Σχεδόν αυτοδιοικούμενοι οι κάτοικοι της νυν Μαρωνείας κυβερνώνται υπό Δημογεροντίας και ενός Προέδρου Προεστώτος λεγομένου, οίτινες ετησίως εκλέγονται υπό των άλλων κατοίκων.

Ευμοιρεί έτι εις σχολεία...

Ευμοιρεί έτι η κώμη της νυν Μαρωνείας, εκ μιας νεοδημητού κομψής και εκτεταμένης Σχολής (1865 ανοικοδομηθείσης), ης το κάτω πάτωμα απαρτίζει την αλληλοδιδασκτικήν, το δε άνω την ελληνικήν Σχολήν, διευθυνομένης αμφοτέρως υπό φιλομούσου εφορίας της λεγομένης αδελφότητος, ήτις συνεμάχησε προς δύο ετών ήδη, και αναπληροί όλας τας ελλείψεις αυτής, πληρώνουσα τους διδασκάλους, και εκ Κωνσταντινουπόλεως προμηθεύουσα διάφορα διδασκτικά βιβλία, εξ ων πολλά διανέμονται δωρεάν τοις απόροις των μαθητών· ο τοιούτος συνασπισμός, και η τοιαύτη της αδελφότητος ενέργεια, δύναται τω όντι να πληρώση διά την Μαρωνείαν την ωραιότεραν σελίδα των επαίνων συγκρινομένη προς τας γειτνιαζούσας άλλας κώμας και πόλεις.

Το Αρρεναγωγείο, μαζί με το Παρθεναγωγείο της Μαρωνείας, στεγάζονταν σε διαφορετικά κτίρια, και είναι τα εκπαιδευτήρια, εξαιτίας των οποίων, ο Μ. Μελίρρτος, υπαρχηγός, γράφει ότι «ευμοιρεί» στην εκπαίδευση η Μαρωνεία και ότι για τα σχολεία της αυτή δικαιούται να αποσπά τους καλύτερους των επαίνων. Στη φωτογραφία, το κτίριο του Αρρεναγωγείου για το οποίο ο Μελίρρτος γράφει ότι κτίστηκε το 1865. Το 1950 το κτίριο, που ήταν στην αρχή το αρχοντικό του Θωμά Χατζηγιαννούδη, καταδαφίστηκε. Είχε προηγηθεί την περίοδο της δεύτερης βουλγαροκρατίας, 1940 - 1944, ο εμπρησμός του.

της νέας εκταταξίου **Αστικής Σχολής Αρρένων στη Μαρώνεια**, με την οποία θα καλύπτονταν οι αυξημένες μαθησιακές ανάγκες και η οποία θα συμπλήρωνε την υπάρχουσα εκεί εκπαιδευτική υποδομή. Υπόδομή, που, από τα μέσα περίπου του 19^{ου} αι., σε δύο κτίρια, τα οποία δεν υπάρχουν σήμερα, φιλοξενούσε:

- 1 Νηπιαγωγείο
- 1 Ελληνικό σχολείο
- 1 Αλληλοδιδασκτικό
- 1 Αρρεναγωγείο και
- 1 Παρθεναγωγείο.

Ο Νικόλαος Σακικόπουλος υπήρξε λοιπόν ο ρέκτης εκείνος μητροπολίτης, στον οποίο κατά πολύ οφείλεται τόσο η ανέγερση της **Χατζείου Σχολής** στην **Μαρώνεια** όσο και της ομολόγου της, **Αστικής Σχολής Κομοτηνής**, η οποία έγινε, με χρηματοδότηση του επιφανούς Κομοτηναίου επιχειρηματία, **Νέστορα Τσανακλή**.

Στην αριστερή φωτογραφία, η **Χατζείος Αστική Σχολή Μαρώνειας**, η ανέγερση της οποίας οφείλεται, κατά πολύ, στον μητροπολίτη **Νικόλαο Σακικόπουλο**. Στις προσπάθειες του ίδιου, για ανεύρεση εύπορων και φιλοπάτριδων ανδρών καταγόμενων από τον Ν. Ροδόπη, οι οποίοι θα μπορούσαν να αναδειχθούν σε μεγάλους ευεργέτες του τόπου τους, οφείλεται και η ανέγερση της **Αστικής Σχολής Τσανακλή**, η οποία απεικονίζεται στη μεσαία και στη δεξιά φωτογραφία. Επιβλητικό οικοδόμημα της τελευταίας περιόδου του εικετικισμού, στην οδό Δημοκρίτου 17, στην Κομοτηνή, που κτίστηκε για να χρησιμεύσει ως εκπαιδευτήριο, με δαπάνες του αποδήμου Κομοτηναίου ευεργέτη **Νέστορα Τσανακλή**.

Οι αδελφοί Χατζέα

Οι Μαρωνεΐτες αδελφοί Χατζέα, οι οποίοι δραστηριοποιούνταν επιχειρηματικώς στην Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη, την Αλεξάνδρεια και την Τρίπολη ήσαν τέσσερις, οι: **Σταύρος, Ευστράτιος, Φώτιος και Ιωάννης.**

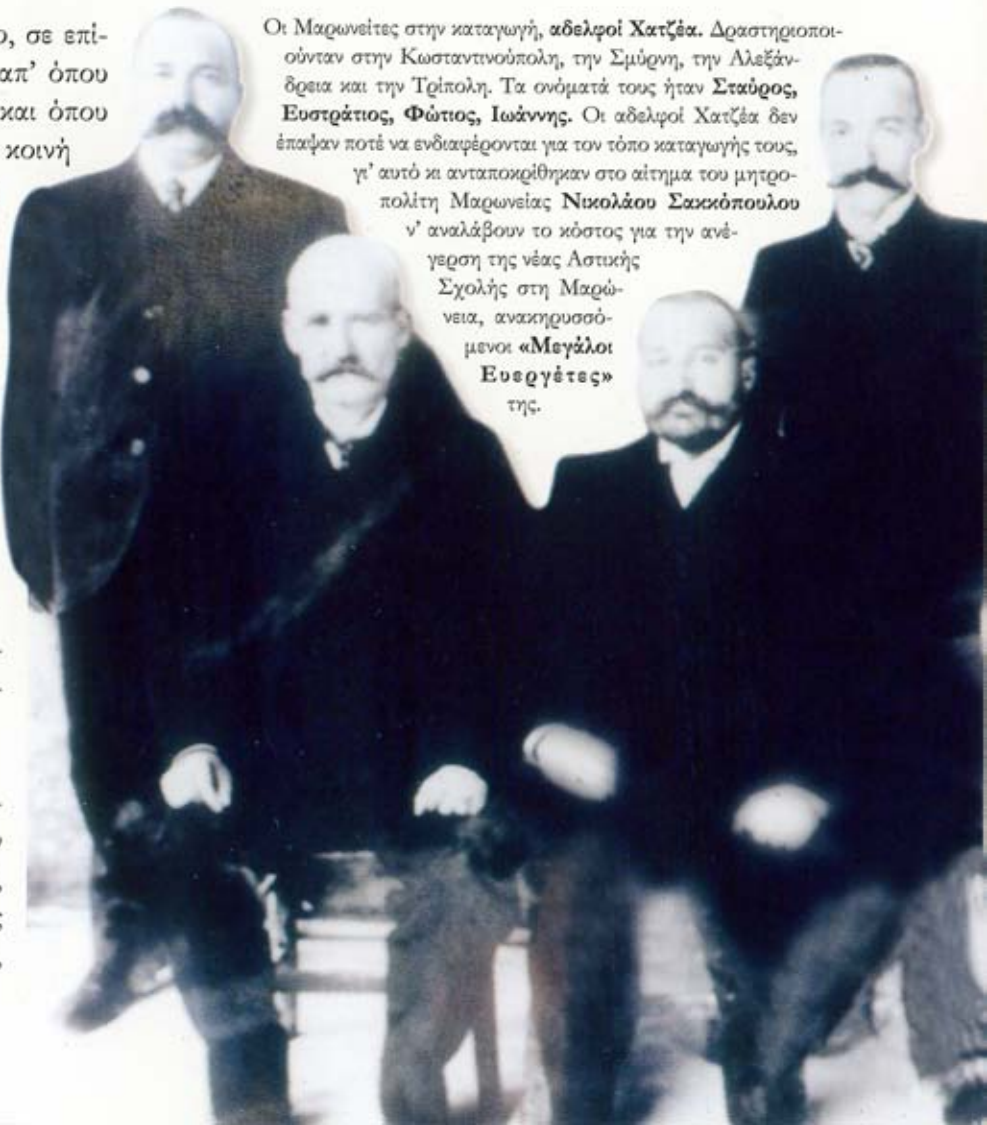
Για την οικογένεια Χατζέα στις ιστορίες της Θράκης δεν υπάρχει άφθονο πληροφοριακό υλικό, μόνον κάποιες συγκεκριμένες αράδες με ελάχιστες πληροφορίες για τη ζωή και τη δράση τους.

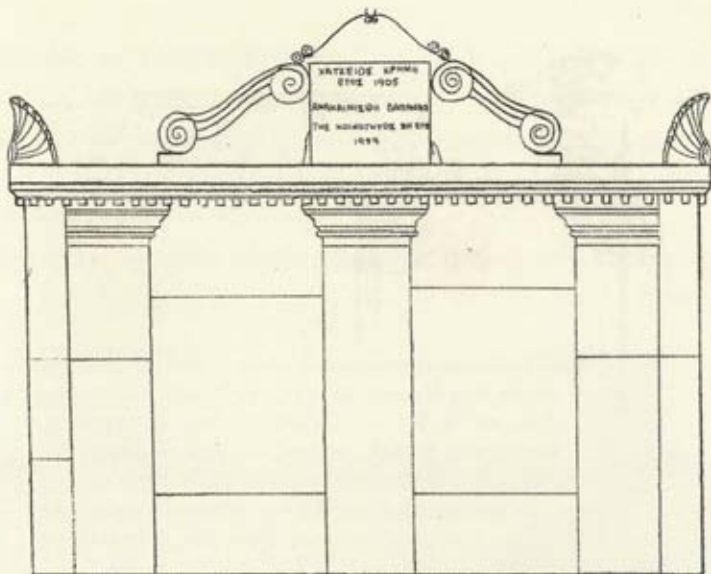
Η οικογένεια Χατζέα ακούγονταν όμως στον τόπο, σε επίπεδο προφορικού λόγου, κυρίως στη Μαρώνεια, απ' όπου οι επιτυχημένοι αυτοί επιχειρηματίες κατάγονταν και όπου άφησαν σπουδαία ευεργετήματα, ορατά και σε κοινή θέα, όπως το ομώνυμο **Εκπαιδευτήριο** και οι **δυο βρύσες**, που βρίσκονται σε κεντρικά σημεία του οικισμού.

Οι Μαρωνεΐτες λένε ότι οι αδελφοί Χατζέα **χηματοδοτούσαν** και τα προϋπάρχοντα της Χατζείου Σχολής σχολεία, και, εκτός από το Χατζείο εκπαιδευτήριο και τις δύο βρύσες, που αυτοί δώρισαν στην Κοινότητα, στον προφορικό τους λόγο αναφέρουν ακόμη την **περίφραξη του σχολείου**, την **υδροδότησή του**, το **άνοιγμα πηγαδιού** και τις **υποτροφίες** που χορηγούσαν σε μαθητές της Σχολής, μετά την ανέγερση του εκπαιδευτηρίου. Ακόμη, πολλά λένε για το καλό που έκαναν, παρέχοντας **προίκα** σε είκοσι τουλάχιστον Μαρωνεΐτισσες.

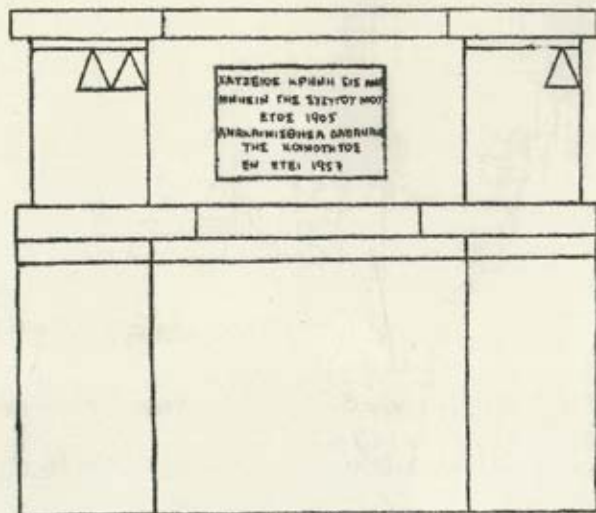
Οι αδελφοί Χατζέα διέθεταν λοιπόν άγρυπνη συνείδηση και ενδιαφέρονταν άμεσα και συνεχώς για την προκοπή και την ανάπτυξη του τόπου τους. Γι' αυτό, όταν ο Μητροπολίτης Νικόλαος Σακκόπουλος απευθύνθηκε σε επιφανείς, Έλληνες επιχειρηματίες,

Οι Μαρωνεΐτες στην καταγωγή, **αδελφοί Χατζέα**. Δραστηριοποιούνταν στην Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη, την Αλεξάνδρεια και την Τρίπολη. Τα ονόματά τους ήταν **Σταύρος, Ευστράτιος, Φώτιος, Ιωάννης**. Οι αδελφοί Χατζέα δεν έπαψαν ποτέ να ενδιαφέρονται για τον τόπο καταγωγής τους, γ' αυτό κι ανταποκρίθηκαν στο αίτημα του μητροπολίτη Μαρωνείας **Νικολάου Σακκόπουλου** ν' αναλάβουν το κόστος για την ανέγερση της νέας Αστικής Σχολής στη Μαρώνεια, ανακηρυσσόμενοι **«Μεγάλοι Ευεργέτες»** της.

Τα σκίτσα είναι του Ιωάννη Σιγούρου από το βιβλίο ιστορίας, που συνέγραψε και αναφέρεται στη βιβλιογραφία.

Κρήνη, δωρεά των αδελφών Χατζέα, που βρίσκεται απέναντι από το ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Στην κρήνη, υπάρχει επιγραφή με τον χρόνο ανέγερσής της, 1905. Ακριβώς, η επιγραφή έχει ως εξής: «ΧΑΤΖΕΙΟΣ ΚΡΗΝΗ ΕΤΟΣ 1905 ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΗ ΔΑΠΑΝΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1989».

Η άλλη κρήνη - δωρεά των αδελφών Χατζέα, που βρίσκεται κοντά στο Δημοτικό Σχολείο Μαρωνείας και φέρει επιγραφή στην οποία αναφέρεται ο χρόνος ανέγερσής της, 1905 και ότι η δωρεά έγινε «εις μνήμιν συζύγου». Ακριβώς, η επιγραφή έχει ως εξής: ΑΝΑΜΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΜΟΥ ΕΤΟΣ 1905 ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΗΣΑ ΔΑΠΑΝΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1957».

Ο Σταύρος Χατζέας σε οικογενειακή φωτογραφία με τη σύζυγό του και τα εννέα παιδιά τους.

που δραστηριοποιούνταν στα μεγάλα κέντρα της τότε Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, προκειμένου να συστήσει νέα σχολεία στην Κομοτηνή και στην Μαρώνεια, οι αδελφοί Χατζέα στέλνουν επιστολή στην **Κοινοτική Δημογεροντία Μαρώνειας** και στον μητροπολίτη **Νικόλαο Σακκόπουλο**, με την οποία **ανακοινώνουν την πρόθεσή τους να αναλάβουν τις δαπάνες του οικοδομήματος της νέας Αστικής Σχολής Αρρένων Μαρώνειας.**

Η επιστολή έχει ως εξής:

Constantinople le 11 Μαρτίου 1905

Αξιότιμοι Κύριοι,

Έχοντες πλήρη και ακριβή γνώσιν των σχολικών αναγκών της ημετέρας προσφιλούς πατρίδος κωμοπόλεως Μαρωνείας, περί ης ου παυόμεθα μεριμνώντες και εν τη ξένη διατριβόντες, εκρίναμεν προσφοράν, όπως εν τω μέτρω των δυνάμεων ημών **αναλάβωμεν την πλήρωσιν** μιάς των μάλλον επειγουσών αναγκών, ως τοιαύτην δε θεωρούμεν την **ανέγερσιν κοινοτικού αρρεναγωγείου**, του ήδη υπάρχοντος τοιούτου μη εκπληρούντος τας εκπαιδευτικάς ανάγκας. Διά την ανέγερσιν τού ως άνω αρρεναγωγείου, όπερ επιθυμούμε να φέρη την επωνυμίαν **Χατζείος Σχολή** αναλαμβάνουμε να δαπανήσωμεν υπό την άμεσον ημών επίβλεψιν το ποσόν **900 έως 1000 λιρών οθωμανικών** εν αις περιληπτέον και το αντίτιμον του αγορασθησομένου οικοπέδου.

Εν η περιπτώσει, ως ελπίζομεν, η προσφορά ημών αυτή γένηται δεκτή παρ' υμών της νομίμου κοινοτικής αρχής, παρακαλούμεν, όπως εγκαίρως το μεν υποδειχθεί ημίν το κατάλληλον γήπεδον, ίνα προβώμεν εις την αγοράν αυτού, το δε απευθυνθή αρμοδίως παρά της Κοινότητος εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον η κεκανονισμένη αίτησις περί εκδόσεως της απαιτουμένης προς ανέγερσιν της Σχολής κυβερνητικής αδείας, ούτως ώστε **η έναρξις της ανεγέρσεως να γένηται κατά Μάρτιον 1906.** Ταυτόσημον τω παρόντι ημών γράμματι απηυθύνθη και τω Σεβασμιωτάτω Μαρωνείας.

Επί τούτοις παρακαλούμεν υμάς, όπως αποδεχθείτε την έκφρασιν των ειλικρινεστέρων ημών αισθημάτων και της πλήρους εκτιμήσεως των υποφαινομένων συμπολιτών.

Αδελφοί Π. Χατζέα

Τη αξιοτίμω Δημογεροντία της Κωμοπόλεως Μαρωνείας

Ο μητροπολίτης **Νικόλαος Σακκίopoulos**, αισθανόμενος ευγνωμοσύνη για τους αδελφούς Χατζέα, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στο άμεσο αίτημα του τότε αλύτρωτου θρακικού ελλητισμού, που εξέφραζε την ανάγκη μέσα από τα γράμματα να ενισχύσει την εθνική του ταυτότητα, προτείνει με επιστολή του στους **εφοροεπιτρόπους και δημογέροντες της Μαρωνείας** να συσχεφθούν και να τους ανακηρύξουν **εθνικούς ευεργέτες**.

Το κείμενο της επιστολής του Μητροπολίτου Νικολάου, προς τους Εφοροεπιτρόπους και τους Δημογέροντες Μαρωνείας, έχει ως εξής:

«Ιερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Αξιότιμοι Εφοροεπίτροποι και Δημογέροντες της εν Μαρωνεία Ελλ. Ορθ. Κοινότητος, τέκνα εν Χ/ω αγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν και ειρήνη παρὰ Θεοῦ.

Μετά χαράς ενδομύχου αγγέλοντες ὑμῖν, ὅτι οἱ φιλογενέστατοι και ευεργετικώτατοι συμπολίται ὑμῶν ἀδελφοὶ Χατζέα διὰ γράμματος αὐτῶν προς ἡμᾶς δηλοῦσιν ὅτι μεριμνῶντες περὶ τῆς προσφιλοῦς πατριδος των Μαρωνείας αναλαμβάνουσι τὴν πλήρωσιν μιας των μάλλον ἐπειγουσῶν αναγκῶν αὐτῆς, ἥτοι τὴν ἀνέγερσιν ἀρρεναγωγείου, **«Χατζέιος Σχολή»** κληθισομένου, δι' ἣν εἶναι πρόθυμοι να δαπανήσωσι 900-1100 οθωμανικὰς λίρας, συμπεριλαμβανομένου και του ἀντιτίμου του οἰκοπέδου, **προτρεπόμεθα ὑμᾶς πατρικῶς, ἵνα μὴ μόνον μετ' ευγνωμοσύνης ἀποδέξησθε τὴν γενναίαν ταύτην των ευγενῶν ὑμῶν συμπολιτῶν ευεργεσίαν, ου μόνον εκφράσητε αὐτοῖς τας ἐνθέρμους ὑμῶν τε και συμπάσης τῆς Κοινότητος ευχαριστίας, ἀλλὰ και ἀνακηρύξητε αὐτοὺς δι' ἐπισημου πρακτικῶ, ως εἰκὸς «Μεγάλους ευεργέτας τῆς Κοινότητος Μαρωνείας», ου μόνον, διότι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ευεργεσία των αὐτῆ εἶνε μεγάλη, δι' ἣν δίκαιον εἶνε ν' ἀπομενηθῆ αὐτοῖς ὁ ῥηθεις τιμητικὸς τίτλος,**

ἀλλὰ και διότι, ως ἀντελήφθην εκ τε τῆς εἰρημένης ἐπιστολῆς των μεγαθύμων ἀδελφῶν Χατζέα και εκ των προφορικῶν λόγων του ἐξ αὐτῶν τιμιωτάτου κ. **Ευστρατίου Χατζέα**, ἡ προς τὴν φίλην πατρίδα Μαρωνεῖαν ἀγάπη αὐτῶν εἶνε τόσον θερμὴ και μεγάλη, ὥστε «οὐδέποτε παύσσονται μεριμνῶντες περὶ των σχολικῶν ἀναγκῶν αὐτῆς».

Επὶ τούτοις προσεπιδηλοῦντες Ὑμῖν, ὅτι οἱ ῥηθέντες μεγάτιμοι Ἀδελφοὶ ἐπιθυμοῦσιν, ἵνα ἡ ἐναρξίς τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Σχολῆς γένηται κατὰ Μάρτιον του 1906, προτρεπόμεθα ὑμᾶς, ἵνα φροντίσητε ἐγκαίρως να ἐξεύρητε και υποδείξητε αὐτοῖς τὸ ὑπὸ πάσῃν ἐποψίν, ως οἶόν τε, κατὰλληλον γῆπεδον, ὅπως προβῶσιν εἰς ἀγορὰν αὐτοῦ και ποιήσωμεν ἀκολουθῶς τα προσήκοντα διαβήματα προς ἐκδοσιν του ὑψηλοῦ φερμανίου.

Ἡ δε του Θεοῦ χάρις και τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν Γκιουμουλτζίνῃ, τῆ 21 Μαρτίου 1905

Ὀλοπρόθυμος και διάπυρος ὑμῶν εν Χ/ω Ευχέτης.

+Ὁ Μαρωνείας Νικόλαος»

Η αντίδραση της Δημογεροντίας Μαρώνας στην έκκληση του Μητροπολίτη Νικόλαου Σακκίopoulos ν' ανακηρυχθούν οι αδελφοί Χατζέα εθνικοί ευεργέτες ήταν άμεση.

Το «Πρακτικόν» της συνεδριάσεως της κοινοτικής Δημογεροντίας Μαρώνας, έχει ως εξής:

«Πρακτικόν»

Αι ανωτέρω κατακεχωρισμένοι δύο επιστολαί των εριτίμων Αδελφών κ.κ. Χατζέα και του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ημών αγίου Μαρωνας κυρίου Νικόλαου ανεγνώσθησαν εν συνεδρεία των δύο σωματείων της κοινότητος ημών, ήτοι της Εφορείας και της Δημογεροντίας σήμερα, τη 24^η Μαρτίου 1905, σωτηρίου έτους και απεφασίσθησαν κοινή τα εξής:

α) Ανακηρύσσονται οι μεγάθυμοι και φιλογενέστατοι **ΑΔΕΛΦΟΙ ΧΑΤΖΕΑ «ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ» ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΗΜΩΝ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ** ου μόνον

- ✠ διά τας παρ' αυτών εκάστοτε δαψιλευομένας δωρεάς υπέρ των Σχολείων ημών,
- ✠ διά τας εν γένει ευποιίας αυτών,
- ✠ δια την ανόρουξιν φρέατος εν τη Καμπάνα,
- ✠ την διοχέτευσιν εν τη Σχολή ύδατος,
- ✠ την ανέγερσιν εν αυτή κρήνης,
- ✠ την περιτείχισιν του περιβόλου του Παρθεναγωγείου ιδίαις εαυτών δαπάναις,

αλλά εξαιρέτως διά την φιλογένειαν, το φιλόπατρι και την μεγαλοδωρίαν των αναλαμβάνόντων, ίνα ιδίαις δαπάναις ανεγείρωσι **Σχολήν των Αρρένων**, ης λίαν επείγουσα εστίν η ανέγερσις υπό την επωνυμίαν **ΧΑΤΖΕΪΟΣ ΣΧΟΛΗ** υπέρ ης καταβάλλουσι το

ανωτέρω εν ταις επιστολαίς αναφερόμενον σημαντικόν ποσόν.

β) Αποφασίζεται ίνα κατ' έτος την ημέραν του Ευαγγελισμού 25 Μαρτίου τελήται **Μυσταγωγία εν συλλειτούργω υπέρ υγείας και μνήμης αϊδίου των Μεγάλων Ευεργετών κ.κ. Αδελφών Χατζέα.**

γ) Ίνα εκφρασθώσι θερμαί και πάνδημοι ευχαριστιαί δι' επιστολής της εφοροδημογεροντίας προς τους ειρημένους Μεγάλους Ευεργέτας.

δ) **Ίνα διά της δημοσιογραφίας εκδηλώση η Κοινότης ημών την χαράν και ευγνωμοσύνην αυτής επί τη γενναία ευεργεσία ην οι ειρημένοι κύριοι απλέτω χειρί και δαψιλεί τη παλάμη χορηγούσιν υπέρ της γενετήρας αυτών και**

ε) Ίνα άνω της εισόδου της ανεγερθησομένης Σχολής επί μαρμάρου τεθή η εξής επιγραφή: **ΑΔΕΛΦΟΙΣ ΧΑΤΖΕΑ Η ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ ΚΑΙ ΙΔΡΥΤΑΙΣ ΤΗΣΔΕ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΕΝΕΚΕΝ.**

Εν Μαρωναί τη 24^η Μαρτίου 1905.

Οι Εφοροδημογέροντες: Λάσκαρις Α. Περβανάς,
Α. Χρ. Κωνσταντινίδης, Α.Δ. Χ' Αντώνης,
Μανώλις Βαλτζούδης (;), Φώτιος Δ. Μαμόγλου,
Φώτιος Χριστοδουλάκις, Π. Μαυρουδής».

Η Χατζείος Αστική Σχολή Αρρένων, αφού εξευρέθη το κατάλληλο οικόπεδο, υπήρχαν οι **πρόσοδοι** από τους αδελφούς Χατζέα και άδεια λειτουργίας, την οποία απέσπασε το **Οικουμενικό Πατριαρχείο** από την **Υψηλή Πύλη**, λειτούργησε τελικά το **1908** και απ' αυτό απεφοίτησαν λαμπροί επιστήμονες και καλλιτέχνες.

Η Χατζείος Αστική Σχολή Αρρένων την ημέρα των εγκαταστάσεων. Οι εργασίες για την ανέγερσή της διήρκεσαν δύο ολόκληρα χρόνια (1906 - 1908). Στη φωτογραφία, είναι εμφανές το μεγάλο πλήθος που συγκεντρώθηκε την ημέρα αυτή και συναποτελείται από μαθητές, δασκάλους, ιερείς και εκπροσώπους της δημογεροντίας. Είναι ενδιαφέρον ότι μαθητές κρατούν υψηλά πορτραίτο των «Μεγάλων Ευεργετών της Κοινότητας», αδελφών Χατζέα.

1908. Δάσκαλοι και μαθητές την ημέρα των εγκαινίων. Οι μικροί μαθητές κρατούν τη φωτογραφία των δωρητών της Σχολής και κορδέλα στην οποία αναγράφεται ο τίτλος του «Μεγάλου Ευεργέτου», που αποδόθηκε από τη δημογεροντία στους αδελφούς Χατζέα.

CASA FONDATA NEL 1878
PROS P. HAGGEE & FIGLI
 IMPORTAZIONE - ESPORTAZIONE
 TRIPOLI D'AFRICA
 CARE A:
 BENGASI - COSTANTINOPOLI

TRIPOLI, li 4te 10/Δεβρίου 1920.

Οσιολογιώτατε Αρχιμανδρίτε
 κ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδη

Εἰς Τριφυριουπόλιν

Καίρι

Ἀπό συνοδεία τῶν δεσφῶν ἤρην κίτῳ τῶν ἐν
 κίτῳ δεσ.

Τῶν 20^{ων} 23^{ων} Ἀπριλίου 1917. ἐπιστολίαν σας ἔλαβον. Ἡ
 δεξιὰ ἐπισημασθεῖς δι' ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἐς μὲν δίδετε,
 ὅσον ἀγαθὸν περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἑλληνικῆς Σχολῆς.

Ἐπὶ παρανομή, ἐπισημασθεῖς μοι, εἰ ποῖαν κακίαν
 εἰν ἐπισημασθεῖς ἢ ἐπισημασθεῖς ἢ ἐπισημασθεῖς ἐν
 Τριφυριουπόλιν, καὶ τὰς ἐπὶ κακίαν ἐπισημασθεῖς προσ-
 δευς ἐπὶ γὰρ τῶν ἢ ἐπισημασθεῖς τῶν ἐπισημασθεῖς καὶ 20^{ων} καὶ
 ἡμερομηνίαν ἐπισημασθεῖς ἐπὶ τῶν γὰρ τῶν ἐπισημασθεῖς ἐπισημασθεῖς
 ἢ ἐπισημασθεῖς ἐπισημασθεῖς, ἐπὶ τῶν ἐπισημασθεῖς ἐπισημασθεῖς ἐπὶ
 ἐπισημασθεῖς.

Ἀπομνημονεύοντες τῶν δεσφῶν ἤρην
 δικαστῶν μετὰ σιβεριοῦ
 ἰδιωτῶν κ. κ. κ.

—'Επιστολὴ ἐκ Γκιουμουλτζίνης ἀναφέ-
 ρει ὅτι ὁ ἐκ Μαρωνας καταγομμένος
 Σταύρος Χατζέας, εἰς ἐκ τῶν ἐξω-
 τερικῶν ἐργαζομένων καὶ πολλοῦς εὐερ-
 γητῶν τῶν γενεταίρων τῶν ἀδελφῶν
 Χατζέας, ἐλθὼν τελευταίως εἰς Μαρωνας
 ἠγόρασε διάφορα ἀκίνητα, διὰ τῶν προ-
 σόδων τῶν ὁποίων ἐξασφαλίζεται πάσιον
 εἰσόδημα ἐκ 200 λιρῶν εἰς τὰ ἀσχολία τῆς
 πατρίδος του· τὰ ὁποία πρό τινος ἀνη-
 γόρησαν διὰ δωρεᾶς τῶν ἀδελφῶν Χατζέας
 ἐκ λιρῶν 1000. Ἡ κοινότης ἀνεκήρυξε τού-
 τος ἐν λόγῳ ἀδελφούς **μεγάλους εὐεργέτας**, ὁ
 δὲ μητροπολίτης καὶ τὰ κοινοτικά ἠμαρ-
 τεία προέπεμψαν τὸν Σταύρον, ἀγαχωρῶν-
 τὰ τῆς τιμῆς ἕνεκεν μέχρι τοῦ σταθμοῦ.

Δημοσίευση ἐπιστολῆς «ἐκ Γκιουμουλτζίνης», ἐν ἣ ἡ ἀφιξὴ τοῦ Σταύρου Χατζέας εἰς τὴν Μαρωνας, ἡ ἀγορὰ ἀπὸ μέρους τοῦ ἀκινήτων γὰρ τὴ διασφάλισιν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, καὶ ἡ ἀναχώρησίν του, με τὴ συνοδεία τοῦ μητροπολίτου καὶ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλί- ου, «ἕνεκεν τιμῆς μέχρι τοῦ σταθμοῦ».

Χειρόγραφη ἐπιστολὴ τοῦ Σταύρου Χατζέας, ἐν ἐπιστολόχαρτῳ τῆς εταιρείας «Σταύρος Χατζέας καὶ Υἱοί», ποὺ ἰδρύθηκα τὸ 1878. Ἀντικείμενόν της εἶναι οἱ ἐισαγωγῆς – ἐξαγωγῆς καὶ ἔδρα της, ἡ Τρίπολι τῆς Ἀφρικῆς.

Υποκατάστημά της βρισκῆται ἐν Βενγασί τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
 Ἡ ἐπιστολὴ ἀποστέλλεται ἀπὸ τὴν Τρίπολι, ἔχει ἡμερομηνίαν 4 Δεκεμβρίου 1920 καὶ ἀπευθύνεται ἐν ἀρχιμανδρίτῃ Μιχαήλ Κωνσταντινίδη.
 Σ' αὐτὴν, ὁ Σταύρος Χατζέας εὐχαριστεῖ γὰρ τὴς πληροφορίας, ποὺ του δίνει ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ζητᾷ νὰ πληροφορηθῆ γὰρ τὴν κατάστασιν τῆς Χατζεῖου Ἑλληνικῆς Σχολῆς Μαρωνας καὶ τοῦ χανιοῦ, ποὺ βρισκῆται ἐν Γκιουμουλτζίνῃ. Ἀκόμη, ζητᾷ νὰ μάθει γὰρ τὴν τύχην τῶν ἐνοικίων τοῦ χανιοῦ, τὸν καιρὸ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων καὶ τῆς Βουλγαρικῆς κατοχῆς (1913-1919)

Η μαρμάρινη επιγραφή στο κτίριο, που σήμερα στεγάζεται το Δημοτικό Σχολείο Μαρώνας, η οποία ακριβώς αναγράφει: «ΑΝΕΓΕΡΘΗ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΑΤΖΕΑ ΕΝ ΕΤΕΙ 1908».

Εκατό χρόνια μετά, και παρά τις αποφάσεις της τότε Δημογεροντίας για ετήσια απόδοση τιμών στο πρόσωπό τους, με τα χρόνια, η συνήθεια οι αδελφοί Χατζέα να μνημονεύονται και να τιμώνται εξέλιπε. Εξάλλου, από τότε, από το 1906, συνέβησαν και μεσολάβησαν πολλά, πόλεμοι, κατοχές, εμφύλιος, άλλαξαν ακόμη οι κοινωνικές και διοικητικές δομές, οι ανάγκες.

Το 2006, σε εθνική εορτή, ο εκκλησιαστικός ιστορικός, θεολόγος και νομικός **Ιωάννης Ελ. Σιδηράς** σε λόγο του στην εκκλησία της Μαρώνας, αναφέρθηκε στους αδελφούς Χατζέα και πρότεινε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη τους.

Φέτος, που συμπληρώνονται εκατό χρόνια από την ίδρυση του Εκπαιδευτηρίου, οι δασκάλες και η νηπιαγωγός του σχολείου, με την ηθική κυρίως, αλλά και την υλική συμπαράσταση του Δήμου Μαρώνας, αποφάσισαν να γιορτάσουν τα Εκατόχρονά του, αποτιμώντας ιδιαίτερα φόρο τιμής στους «Μεγάλους Ευεργέτες» της Μαρώνας, τους αδελφούς Χατζέα.

Στις εκδηλώσεις έγινε γνωστό ότι θα παρευρεθούν οι γιοι της Ιουλίας, κόρης του Σταύρου Χατζέα.

Εορταστικές Εκδηλώσεις για τα **100** χρόνια
του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας

15
Ιουνίου
2008

Υπό την αιγίδα
του Δήμου Μαρώνας

Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Μαρώνας

Απόδοση τιμής στους απογόνους των ευεργετών Αδελφών Χατζέα,
στους δασκάλους του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων εορτασμού για τα 100 χρόνια του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας, μια απόδοση τιμής στους απογόνους των ευεργετών Χατζέα και στους δασκάλους του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας.

Πρόγραμμα

9.00π.μ. (Παρά ταξί Παπαγιάς στη Μαρώνα)

Μετα-Καταγωγή και προέλευση από ευεργετών Αδελφών Χατζέα. Το θέμα λειτουργεί με τίτλο «Επισημοποιώντας την Μνημονική Παράδοση και Διατηρώντας Απομνημόσυνη Κοινωνία».

11.00π.μ. (Παρά Κοινότητα Μαρώνας)

Επίσημη Γιορτή

- Χαιρετισμοί
- Αποδοχή τιμής στους απογόνους των ευεργετών Αδελφών Χατζέα και στους δασκάλους του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας
- Παράκληση «Θεοφάνη» στα 90α χρόνια από ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας
- Παράκληση «Ευαγγελία» στα 90α χρόνια από ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

• Τραγουδιό «Ευαγγέλιον» με ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

• Ομιλία από τον Πρωτοπρεσβύτερο Μαρώνας «Απομνημόσυνη από τη Σχολική χρονιά»

• Παιχνίδια

• Τραγουδιό «Μέλισσα γαρφάρικη» με ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

• Παράκληση

• Τραγουδιό «Μεγάλη Εβδομάδα» με ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

• Παράκληση

• Τραγουδιό «Ευαγγέλιον» με ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

• Παράκληση

• Τραγουδιό «Ευαγγέλιον» με ετήσια του Οικουμενικού Οικουμενικού Σουλτανάτου της Εκκλησίας της Ελλάδας

Αντιπείμενα του χθες, με φόντο
σύγχρονη φωτογραφία του κτιρίου

Χατζέιος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

Δάσκαλοι Σχολικών Περιόδων 1944-2008

1944 - 1946	Διαμαντόπουλος Κωνσταντίνος
1944 - 1947	Αθανασιάδου Σ.
1948	Δεν έγιναν μαθήματα
1949 - 1950	Κονιδάρης Γεώργιος
1950 - 1951	Αθανασιάδου Σ.
1951 - 1954	Παπαδάκης Γεώργιος
1954 - 1955	Πιταροκοίλης Εμμανουήλ
1955 - 1956	Αναγνωστάκης Αλ.
1956 - 1957	Ταλιάτος Ιωάννης
1959 - 1964	Μηναΐδης Κωνσταντίνος, Χαχαμίδου Κυριακή
1964 - 1965	Αλεξιάδης Δημήτριος
1965 - 1967	Ντιώνια Αηδόνα
1968 - 1969	Πουλαράκης Χρήστος, Κατερινάκης Νικόλαος
1969 - 1977	Μπακαλίδης Ιωάννης, Μαλαγκούρα - Μπακαλίδου Μαρία
1978 - 1981	Σαρβανάκης Αθανάσιος, Βεργίδου Φρειδερίκη ή Μαλαγκούρα Μαρία
1981 - 1987	Μιχαλοδής Βασίλειος, Κατσαρίδου Συρματένια
1987 - 1988	Κατσαρίδου Συρματένια
1988 - 1989	Ελευθεριάδου Θεοδώρα
1989 - 1990	Σγούρος Ιωάννης
1990 - 1991	Μάσσιου Διονυσία
1993 - 1995	Γούλας Γεώργιος, Τακά Αικατερίνη, Κατσιμίγγας Κωνσταντίνος
1995 - 1996	Παπαδόπουλος Ανδρέας, Σέλβη Αικατερίνη
1996 - 1997	Γούλας Γιώργος, Τακά Αικατερίνη
1997 - 1998	Πασσιάς Γεώργιος, Κοκκίνης Βασίλειος
1998 - 1999	Κάρρας Σταμάτης, Δαλκυριάδου Μαρία, Βαβαλιαγκάκη Σουλτάνα
1999 - 2004	Μάμαλη Αικατερίνη, Κάνος Δημήτρης
2004 - 2005	Δούκας Πέτρος, Μπανταλίδου Μαρίνα
2005 - 2006	Βενετοπούλου Παναγιώτα, Βράτζια Μαρία
2006 - 2007	Καϊντατζής Χρήστος, Βράτζια Μαρία
2007 - 2008	Βράτζια Μαρία, Λαδίκου Μαριάνθη

Ακόμη, στο Δημοτικό Σχολείο Μαρώνειας υπηρέτησαν οι δάσκαλοι:

Καλαφάτη Παναγιώτα
Ζαρίδου Ευθαλία
Βαϊδης Σωτήρης
Ιντζεΐδου Ελένη

Κομνηνός Κωνσταντίνος
Φαρασόπουλος Βασίλης
Καραθανάσης Βασίλης
Καραστρατίδου Βηθλεέμ

Τσιampaζίδου Μαρία
Νατσόπουλος Γιώργος
Βαϊδης Σωτήρης

1908. Εμπρός από τη Χατζέιο Αστική Σχολή Μαρώνειας, η δασκάλα Ραλλού με μαθήτριάς της, των οποίων ο αριθμός πλησιάζει τις σαράντα.

1919. Εμπρός από τη Χατζέιο Αστική Σχολή Αρρένων, δάσκαλος και μαθητές. Σαράντα αγόρια που φορούν πηλίκια, δεν φορούν όμως όλα παπούτσια...

Χατζέιος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

1937. Η Χατζέιος Σχολή λειτουργεί τώρα ως χώρος στέγασης του Δημοτικού Σχολείου Μαρώνας, στο οποίο φοιτούν αγόρια και κορίτσια. Στη φωτογραφία, μαθητές και μαθήτριες με το δάσκαλό τους.

1939. Το Δημοτικό Σχολείο Μαρώνας, την 14η Μαΐου 1939, πραγματοποιεί τιμητική επίσκεψη στο Ηρώον Κομοτηνής, όπου και καταθέτει στεφάνι. Τους μικρούς μαθητές συνοδεύει η διευθύντρια κ. Διαμαντοπούλου και ο δάσκαλος Σεραφείμ Τριανταφύλλου.

1940 - 1950. Δάσκαλοι και μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Μακρόνιας στη σάλα του Χατζέιου Εκπαιδευτηρίου και στο χώρο μπροστά από το Σχολείο.

Χατζείος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

1940 - 1950. Μαθητές, μαθήτριες και δάσκαλοι προετοιμάζονται για τον εορτασμό εθνικής εορτής στο σχολείο, κόβοντας κλαδιά μυρτιάς για τον στολισμό του.

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΝΘΥΜΙΟΝ
ΕΤΟΣ 1964 - 65

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΤΑΞΙΣ

ΕΚΠΗΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Ο δάσκαλος κ. Αλεξιάδης με μαθητές και μαθήτριες σε αναμνηστική φωτογραφία, το σχολικό έτος 1964 -1965.

Χατζείος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

Δεκαετία 1960 - 1970. Η δασκάλα Αηδόνα (Νόνα) Ντιώνα με μαθητές της στην τάξη.

1960 - 1970. Ο δάσκαλος κ. Αλεξιάδης με μαθητές και μαθήτριες σε αναμνηστική φωτογραφία, κατά το σχολικό έτος 1964 -1965.

1960 - 1970. Ο δάσκαλος κ. Πουλαράκης με μαθητές του, στον οποίον τα πρόσωπα απεικονίζεται η χαρά... έστω κι αμήχανη όπως συμβαίνει, μερικές φορές, σε όλους μπροστά στο φακό.

Χατζέιος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

1950 - 1960. Το Δημοτικό Σχολείο Μαρώνειας έτοιμο να υποδεχτεί τη βασίλισσα Φρειδερίκη.

1950 - 1960. Οι γυμναστικές επιδείξεις έλκειαν με τον καλύτερο τρόπο τη σχολική χρονιά, για αγόρια και κορίτσια. Στη φωτογραφία είναι ενδιαφέρουσα η κορδέλα του παραστάτη, που αναγράφει Μαρώνεια, και τα λευκά φανελάκια των συμμαθητριών του, που φέρουν το αρχίγραμμα της κωμοπόλεως Μ.

1970 - 1980. Γυμναστικές επιδείξεις από μαθητές και μαθήτριες, με καταπληκτικές επιδόσεις στην ευλυγισία και στο συγχρονισμό.

1960 - 1970. Η δασκάλα κ. **Χαγαμίδου** παρακολουθεί τα κορίτσια να χορεύουν ελληνικούς χορούς, κατά τη διάρκεια των γυμναστικών επιδείξεων του έτους.

1960 - 1970.
Ο δάσκαλος κ. **Μηναΐδης**
μπροστά στην περίφραξη
του σχολείου.

1970 - 1980. Μαθητές και
μαθήτριες του Δημοτικού
Σχολείου συνοδεύουν τη λι-
τανεία της ιεράς εικόνας της
Παναγίας Θεοτόκου,
την ημέρα της Κοιμήσεώς της,
τον Δεκαπενταύγουστο.

Χατζείος Σχολή: Οι άνθρωποι - δάσκαλοι και μαθητές

1970 - 1980. Θεατρική παράσταση με διπλό σκηνικό στην ευρεία σκηνή του Χατζείου Εκπαιδευτηρίου, η οποία αργότερα όμως περιορίστηκε και τροποποιήθηκε, έτσι ώστε να στεγάσει μια ακόμη αίθουσα.

2000: Ανήμερα εθνικής επετείου με το Χατζείο Εκπαιδευτήριο στολισμένο παντού με μυρτιές.

2000: Μαθητές του Δημοτικού Σχολείου στα σαλιά του Εκπαιδευτηρίου με τους δασκάλους Κατερίνα Μάμαλη και Δημήτρη Κάνο.

Για την Χατζζέιο Σχολή οι ιστορίες της Θράκης γράφουν...

Δημοτικό Σχολείο

Είναι το στολίδι της πόλης και παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Χτίστηκε το 1905 με δωρεά των αδελφών Χατζζέα. Πρόκειται για δύο αδέρφια που ξεκίνησαν φτωχοί, έγιναν καπνέμποροι και αργότερα χρηματιστές στην Κωνσταντινούπολη και Αλεξάνδρεια.

Ιστορία αιώνων στεγάζει το σχολείο. Χρησιμοποιήθηκαν για το χτίσιμο λαξευμένες πέτρες από το θέατρο και το τείχος της αρχαίας Μαρώνειας. Στο ισόγειο έχει εγκατασταθεί το εργαστήρι της αρχαιολογικής υπηρεσίας (λόγω έλλειψης δικού της κτιρίου. Γεμάτος ο χώρος από ευρήματα της αρχαίας πόλης. Εδώ είναι η καθισμένη γυναίκα με την επιγραφή «ΦΕΡΕΝΙΚΗ ΦΙΛΕΡΩΤΟΣ ΧΑΙΡΕ».

Ανάμεσα στο ισόγειο και στον 1^ο όροφο διακρίνονται τα μαρμάρινα ειδώλια του θεάτρου. Τον επάνω όροφο λόγω έλλειψης μουσείου, η κοινότητα σε συνεργασία με τον πολιτιστικό σύλλογο, όταν το καλοκαίρι τελειώνουν τα μαθήματα της χρονιάς, τον μετατρέπει σε λαογραφικό μουσείο. Οργανώνει εκθέσεις ζωγραφικής από λαογραφικό και φωτογραφικό υλικό. Εκθέτει παλιές στολές, παλιά βιβλία, συμβόλαια κ.α.

Δημήτρης Καρακούσης,

*«Τουριστικός, Ιστορικός, Αρχαιολογικός Οδηγός Θράκης»,
Αλεξανδρούπολη 1995*

Σημαντική δραστηριότητα στο χώρο της εκπαίδευσης παρουσίαζε και η Μαρώνεια από τα μέσα του 19^{ου} αι. Συγκεκριμένα διέθετε δύο σχολικά κτίρια. Στο ένα στεγαζόταν το Παρθεναγωγείο και το Νηπιαγωγείο, ενώ στο άλλο στεγαζόταν το Αρρεναγωγείο. (Τα δύο αυτά σχολικά κτίρια δεν σώζονται σήμερα. Το Παρθεναγωγείο κατεδαφίστηκε το 1935, ενώ το Αρρεναγωγείο υπέστη αρχικά καταστροφές κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων (1912-13) και τελικά κατεδαφίστηκε στα 1950). Στο πρώτο πάτωμα του Αρρεναγωγείου στεγαζόταν το «Δημοτικό» και στο δεύτερο το «Ελληνικό». Στο «Δημοτικό» λειτουργούσαν και τμήματα «αλληλοδιδασκική». Αργότερα, στα 1905, λόγω πληθώρας μαθητών, οι μεγαλύτεροι Μαρωνεύτες αδελφοί Σταύρος, Ευστράτιος, Φώτιος και Ιωάννης Χατζζέας, διέθεσαν 1000 περίπου χρυσές οθωμανικές λίρες για την ανέγερση ενός λιθοκτιστου σχολείου το οποίο, σύμφωνα με την επιθυμία των δωρητών του, έλαβε την επωνυμία «Χατζζέιος Σχολή».

Ιωάννης Σιγούρος,

*Νομός Ροδόπης, Ιστορία - Αρχαιολογία - Ανθρωπογεωγραφία - Πολιτισμός,
Εταιρεία Παιδαγωγικών Επιστημών Κομοτηνής, Κομοτηνή 1997*

Για την Χατζείο Σχολή οι ιστορίες της Θράκης γράφουν...

Η περιφημη Σχολή της Μαρώνειας που το νεότερο διδακτήριό της, δωρεά των αδελφών Χατζέα διατηρείται και σήμερα σε άριστη κατάσταση, λειτουργεί ως Δημοτικό Σχολείο και αποτελεί το στολίδι της κωμόπολης, καθώς και άφθονες δημόσιες κρήνες που κοσμούν δρόμους και πλατείες.

Πέτρινο, διώροφο το σχολείο, με μεγάλα παράθυρα και ηλιόλουστες αίθουσες. Στον επάνω όροφο λειτουργεί το 2/θέσιο Σχολείο. Οι κάτω αίθουσες είναι γεμάτες με αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής. Κομμάτια από αγάλματα κι ανάγλυφα, κίονες τεμαχισμένους και βυζαντινά κιονόκρανα και σταυρούς. Την προσοχή του επισκέπτη συγκεντρώνει και η επιτύμβια στήλη που παριστάνει καθισμένη γυναίκα κι έχει την επιγραφή: **ΦΕΡΕΝΙΚΗ ΦΙΑΕΡΩΤΟΣ ΧΑΙΡΕ.**

Σπαράγματα μνήμης της αρχαίας Μαρώνειας που βρήκαν εδώ το στερνό καταφύγιο.

Τχνη της ιστορίας της Μαρώνειας κουβαλά στο σώμα του και το ίδιο το διδακτήριο. Όλο το διάζωμα ανάμεσα στο ισόγειο και στον πρώτον όροφο, που εξέχει από τον τοίχο, είναι κατασκευασμένο από τα πέτρινα καθίσματα του αρχαίου θεάτρου. Στους πέτρινους πάλι τοίχους είναι εμφανείς οι πληγές που άνοιξαν οι οβίδες των πλοίων των συμμάχων, όταν το 1916 βομβάρδισαν τη Μαρώνεια, έρημη από κατοίκους, αλλά βάση τότε του βουλγάρικου στρατού. Έτσι στο σχολείο αυτό δένονται στην κυριολεξία το παρελθόν με το παρόν.

Δωρεά Μαρωνειτών που ευημερούσαν στην Κωνσταντινούπολη και την Αίγυπτο έχει στην πρόσοψή του επιγραφή που διαλαλεί την ευεργεσία τους.

ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΑΤΖΕΑ ΕΝ ΕΤΕΙ 1908.

Οι σοβαρές μορφές τους, μορφές αγαθών μουστακοφόρων αστών των αρχών του αιώνα μας, κοιτάζουν τους επισκέπτες και τους μαθητές ψηλά απ' τον τοίχο όπου είναι αναρτημένη η φωτογραφία τους.

Εντυπωσιακή η είσοδος του σχολείου. Διπλή σκάλα φέρνει στον επάνω όροφο και ψηλά στο ταβάνι του στεγασμένου κεφαλόσκαλου φαντάζει μια ωραία διακόσμηση. Στις αίθουσες του Σχολείου αυτού, τα καλοκαίρια ο Πολιτιστικός Σύλλογος της Μαρώνειας οργανώνει διάφορες εκθέσεις.

Έκθεση λαογραφικού και φωτογραφικού υλικού και παλιών ενθυμημάτων απ' τη ζωή της κωμόπολης ήταν αυτή που παρακολούθησα κι εγώ. Στολές και παλιά έπιπλα, σπιτικά σκεύη, φωτογραφίες και παλιά βιβλία ήταν προσεκτικά ταξινομημένα. Όλα τα κατάλοιπα ενός αστικού κόσμου του προηγούμενου αιώνα. Ανάμεσά τους υπήρχε κι ένα αντίτυπο από το έργο «Κριτική του Καθαρού Λόγου» του μεγάλου Γερμανού φιλοσόφου **Καντ** σε γαλλική γλώσσα και έκδοση του περασμένου αιώνα. Ποιος ελλειπυσμένος και γαλλομαθής Μαρωνεΐτης να εντρυφούσε άραγε στο στοχασμό του Ιμμάνουελ Καντ;

**Μόσχου Κόκκου, «Στα βήματα του Ορφέα, Οδοιπορικό της Θράκης»,
Αλεξανδρούπολη 1991**

Ευχαριστίες

Θερμές ευχαριστίες στις οικογένειες που προσέφεραν φωτογραφικό υλικό για τον εορτασμό των 100 χρόνων του Χατζεΐου Εκπαιδευτηρίου Μαρώνειας. Ένα υλικό που χρησίμευσε όχι μόνο στην έκθεση φωτογραφίας, που διοργανώθηκε για τα 100 χρόνια του Σχολείου, αλλά και στην παρούσα έκδοση, πρόκειται όμως, όπως ευελπιστούμε, να χρησιμοποιηθεί και στην έκδοση ενός σχετικού με τη Χατζεΐο Σχολή λευκώματος.

- Μαυρουδής Ιωάννης
- Βαλταλή Σοφία
- Αγελαρίδης Γιάννης
- Κατραμάδου Νίκη
- Γιαχανού Πουλχερία
- Ζερβούλη Βούλα
- Στογιαννίδης Βασίλης
- Ψαρράς Σταμάτης
- Τσακίρη Αποστολία
- Μιχαλούδη Φίλη
- Δαρδαγάνη Κούλα
- Λεονταρίδου Κατερίνα
- Ζησίδου Ασπασία
- Πατσάρα Θεανώ
- Πατσάρας Αλέκος
- Τζινούδη Φιλιώ

- Σμαραγδά Κούλα
- Δαρδαγάνη Γιαννοβέφα
- Μαυρουδή Αθανασία
- Δαρανά Δήμητρα
- Κούκου Ασημένια
- Κούκου Κατίνα
- Τσολάκη Κατερίνα
- Νίττη Κική
- Χατζηαλέξη Μαρία
- Τσομπανοπούλου Ανθούλα
- Βασιλάκη Ελευθερία
- Καψημάλης Ελευθέριος
- Καψημάλη Γεωργία
- Καραβολάνη Ελένη
- Αθανασούλα Αγγελική
- Λεονταρίδου Αγγελική

- Σμαραγδά Αθηνά
- Μαργαρίτου Θεοδώρα
- Μαργαρίτου Έλλη
- Κούνιου Βαγγελιώ
- Μοσχίδης Μιχάλης

Φωτογραφικό υλικό για το Δημοτικό Σχολείο, άρα τη λειτουργία της Χατζεΐου Σχολής τα νεότερα χρόνια, προσέφεραν οι οικογένειες:

Πέτρου Δέσποινα
Σταματιάδου Ευανθία
Λεονταρίδου Σουλτάνα
Δαρδαγάνη Χρυσούλα

CASA FONDATA NEL 1678

STAVROS P. HAGGEA & FIGLI

IMPORTAZIONE - ESPORTAZIONE

— TRIPOLI D'AFRICA —

Δήμος Μαρώνας 2008